

tekst: Radosław Rzepecki

Radosław Rzepecki, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Autor kilkudziesięciu tekstów z zakresu prawa ochrony środowiska.

foto Anna J. Kolińska

Zarys kontroli paliw

23.1.2004 uchwalono ustawę o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw i biopaliw ciekłych. Jednak utraciła ona już swoją moc prawną, ponieważ 25.8.2006 przyjęto nową ustawę o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Do tego aktu prawnego zostało opublikowanych kilka rozporządzeń. Określono zasady organizacji i działania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw przeznaczonych do stosowania:

1) w pojazdach, ciągnikach rolniczych, a także maszy-

nach nie poruszających się po drogach,
2) w instalacjach energetycznego spalania oraz w stacjach żeglugi śródlądowej,
3) w wybranych flotach,
4) przez rolników na własny użytek
- w celu ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania paliw na środowisko oraz zdrowie ludzi.

Ustawa ta podzielona jest na przepisy ogólne, normy dotyczące systemu monitorowania i kontrolowania jako-

ści paliw, przepisy karne, zmiany w przepisach obowiązujących, a także przepisy przejściowe i końcowe.

W zasadach ogólnych wyjaśniono 24 pojęcia istotne dla tego aktu, m.in. co należy rozumieć przez: paliwa ciekłe, biopaliwa ciekłe, gaz skroplony (LPG), pojazd, stację

paliwową czy akredytowane laboratorium.

Kontrola paliw była i jest przeprowadzana w dwóch zakresach, czyli europejskim oraz krajowym.

W ramach europejskiej części systemu kontrolowane są benzyny (bezołowiowa 95 oraz 98), olej

napędowy oraz biopaliwa ciekłe dostępne na stacjach paliwowych i zakładowych. W próbach benzyn i oleju napędowego badane są wszystkie parametry, które mają wpływ na środowisko naturalne (określone w dyrektywie 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.10.1998 w sprawie jakości benzyn i olejów napędowych zmienionej dyrektywą 2003/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 3.3.2003). Stacje przeznaczone do kontroli w tym aspekcie wybierane są losowo (system komputerowy).

Wszystkie pozostałe działania realizowane są w ramach krajowej części systemu monitorowania i kontrolowania. Mają one na celu przeciwdziałanie wprowadzaniu złej jakości paliwa. Kontrolą objęte są następujące gatunki paliw:

- benzyny (bezołowiowa 95 oraz 98),
- olej napędowy,
- biopaliwa ciekłe,
- gaz skroplony (LPG),
- sprężony gaz ziemny (CNG),
- lekki olej opałowy.

Istotne jest to, że po raz pierwszy kontrola jakości paliw jest prowadzona na tak szeroką skalę. Kontrolowany jest cały łańcuch dystrybucyjny paliwa – od stacji paliwowej poprzez hurtownie i bazy paliwowe, aż do producenta paliwa.

Zarządzanie systemem monitorowania i kontrolowania jakości paliw powierzono prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a przeprowadzanie kontroli z mocy prawa dokonuje Inspekcja Handlowa.

W jaki sposób przebiega inspekcja?

Kontrolę jakości paliw u przedsiębiorców przeprowadza inspektor, na podstawie pisemnego upoważnienia imiennego do przeprowadzenia kontroli jakości paliw, po okazaniu legitymacji służbowej. Jednocześnie określono, że upoważnienie takie powinno zawierać:

- oznaczenie organu kontroli,
- podpis i pieczęć imienną osoby wystawiającej,
- imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer legitymacji służbowej inspektora przeprowadzającego kontrolę,
- podstawę prawną do przeprowadzenia kontroli,
- pouczenie o skutkach prawnych uniemożliwienia albo utrudnienia inspektorowi przeprowadzenia czynności kontrolnych.

Inspektor może w toku kontroli żądać udostępnienia dokumentów, dotyczących pochodzenia i jakości badanego paliwa.

W toku czynności kontrolnych pobierane są dwie próbki, w odpowiedniej ilości. Jedna z nich jest badana po niezwłocznym przewiezieniu do akredytowanego laboratorium, a druga jest kontrolna. Próbki mogą być pobrane ze zbiornika, opakowania jednostkowego lub z urządzenia służącego do dystrybucji paliwa. Po zakończeniu pobierania prób spisuje się protokół z tej czyn-

ności. Sporządzany jest także protokół pobrania próbek, przeznaczony do użytku wewnętrznego Inspekcji Handlowej. Jeżeli wyniki są zgodne z przepisami, pozostałości po próbkach oraz próbki kontrolne nie poddane badaniom, podlegają na wniosek Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, komisijnemu zniszczeniu przez akredytowane laboratorium przeprowadzające badania.

Szczegółowe zasady pobierania próbek dla danego rodzaju paliwa są określone w rozporządzeniach, dlatego np.: rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 31.1.2007 określono sposób pobierania próbek gazu skroplonego (LPG).

Jakie są konsekwencje za naruszenie przepisów?

Według norm karnych, kto wytwarza, transportuje, magazynuje lub wprowadza do obrotu paliwa ciekłe, biopaliwa ciekłe, gaz skroplony (LPG), sprężony gaz ziemny (CNG) lub lekki olej opałowy, które nie spełniają wymagań jakościowych, podlega grzywnie od 50 tys. do 500 tys. zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli paliwa stanowią mienie znacznej wartości, sprawca podlega grzywnie od 100 tys. do 1 mln zł lub karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeżeli sprawca czynu określonego powyżej działa nieumyślnie, podlega grzywnie od 25 tys. do 250 tys. zł. W przypadku mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie od 10 do 25 tys. zł.

W przypadku stwierdzenia niewłaściwej jakości paliwa, sprawa jest kierowana przez Inspekcję Handlową do prokuratury.

W ustawie novum jest to, że określono widełki, podając kwoty minimalnej grzywny. Kary za naruszenie przepisów wydają się duże. Przepięstwo to należy do przestępstw prawa karnego pozakodeksowego i można je zaliczyć do przestępstw przeciwko środowisku.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w czasie obowiązywania starej ustawy, w latach 2005 - 2006 do sądów skierowano 126 aktów oskarżenia przeciwko nieuczciwym przedsiębiorcom. Skazanym sąd wymierzał grzywny lub łącznie kary pozbawienia wolności w zawieszeniu i grzywny.

Do kogo udać się aby zgłosić nieprawidłowości?

Zgłoszenia paliwa złej jakości można dokonać poprzez wypełnienie formularza na stronie www.uokik.gov.pl, w zakładce paliwa lub można poinformować osobiście Inspekcję Handlową. Jednocześnie na stronach Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów znajduje się wykaz stacji, gdzie przeprowadzono kontrole.

Z pewnością, aby wyeliminować wszelkie wynaturzenia na rynku paliw, potrzebna jest coraz lepsza współpraca organów zajmujących się kontrolą i wymiarem sprawiedliwości. Lepszej jakości paliwo to nie tylko dłuższa „żywność pojazdów”, ale i czystsze środowisko.

Źródła:

- www.uokoik.gov.pl
- www.giih.gov.pl

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA DEPARTAMENT LEŚNICTWA, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

00-922 Warszawa, ul. Wawelska 52/54
tel. 5792550 fax 5792290

DLOPiK-op/ogiz-4212- 39/3985/07/msz

Warszawa, dnia 14.05.2007 r.

Miesięcznik „Zielone Brygady”

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 marca 2007 r., dotyczące usuwania drzew przydrożnych na Mazurach oraz braku numerów telefonów umożliwiających niezwłoczne powiadomienie odpowiednich służb w przypadku, gdy zachodzi podejrzenie o usuwanie drzew bez stosownego zezwolenia, Departament Leśnictwa, Ochrony Przyrody i Krajobrazu uprzejmie informuje, że w wymienionych przypadkach należy zwrócić się do organów ścigania oraz właściwego miejscowo Urzędu Miasta lub Gminy.

W odniesieniu do usuwania drzew przydrożnych m.in. na Mazurach, należy poinformować, że resort środowiska nie jest organem wyższego stopnia w stosunku do organów jednostek samorządu terytorialnego. Organami tymi są, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.), samorządowe kolegia odwoławcze. Ponadto, zgodnie z art. 229 Kpa, organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności wójta, burmistrza lub prezydenta miasta jest rada gminy. W związku z powyższym resort środowiska nie posiada uprawnień ani narzędzi kontroli nad działaniami wójta, burmistrza, prezydenta miasta czy starosty.

14.05.2007r. J. Bedzinski

Zastępca Dyrektora
Departamentu Leśnictwa,
Ochrony Przyrody i Krajobrazu
mgr inż. Krzysztof Lisowski